

den ærede Ordfører havde udtalt dette ogsaa om den første Driftsattelse af Statsbanerne, da den i det Væsentlige var mit Værk. Den Myndighed, der blev betroet mig dengang, angik jo heller ikke nogen Bagatel, den angik da samtlige daværende Statsbaner og for det Tidstrum, der medgik, indtil de ved Lov fastsatte Baner vare fuldførte. Den ærede Ordfører har gjort sig skyldig i en Feilhæftning, naar han har ment, at det allerede i 1867, altsaa ligeoverfor mig, blev bestemt, at der inden en vis Tid skulde forelægges en Lov om nærmere Bestemmelser for Statsbanernes Drift. I 1867 indskrænkede man sig til at give en Lov angaaende en bestemt Varighed, indtil de dengang fastsatte Baner vare byggede færdige. Da man saa i 1868 bestemte sig til at udvide Banenettet med Silkeborgbanen og de vestjydske Baner, traf man tillige den Bestemmelse, at Statsbanedriften maatte fortsættes indtil den 1ste April 1872. Dengang var der ikke Tale om at ville ved Lov have fastlaaet nærmere Regler for Statsbanedriften; man nøiedes med at sige: Statsbanedrift til en vis Tid, saa kunne vi tage nærmere Bestemmelse efter det Resultat, Statsbanedriften har givet, om vi ville fortsætte dermed eller ikke. Det forekommer mig at vare en meget fornuftig Beslutning, der blev fattet dengang, i 1867—68. Den næste Bestemmelse angaaende Driften af Statsbanerne træffe vi i Lov af 9de December 1871. Da var man nær ved Udløbet af den lovbestemte Tid, i hvilken Statsbanerne maatte drives af Regjeringen. Da kom man imidlertid ikke videre end til at vedtage en Lov, hvis Hovedindhold var, at Forslag til Lov om almindelige Bestemmelser for Driften skal forelægges den i 1875 sammentrædende Rigsdag, med andre Ord, man tog en Udsættelse paa tre Aar. Da man naaede til den Tid, blev der atter forelagt et Lovforslag, som frembragte Loven af 30te Marts 1876, hvori der atter staar, at Forslag til Lov om de almindelige Bestemmelser om de danske Statsjernbaners Drift forelægges for den i 1877 sammentrædende Rigsdag. Jeg tror, at man heraf tør slutte, at Anskuelse om, hvorvidt Statsbanedriften skulde begrænses ved Loven, og paa hvilken Maade man skulde faae Begrænsningen udformet, altid have været noget svævende. Den Slutning drager jeg deraf. Jeg vilde ønske, at man holdt sig i det oprindelig trufne Spor, at man ligesom i 1867 og 1868 sagde: Fortsæt Statsbanedriften, saa kunne vi tage nye Bestemmelser senere, med andre Ord, at man havde ladet Statsbanedriften gaa sin rolige Gang, saalænge man i det store Almindelige var tilfreds med den. Jeg har ikke nogen Tro paa, at der vilde komme noget gunstigt Resultat ud, dersom den lovgivende Magt vilde blande sig ind i Detaillerne ved Driften og vilde fastsætte enkelte Lovbestemmelser,

saasom Løfter for Jarten osv. Jeg har heller ikke nogen Grund til at antage, at det er den ærede Ordførers Mening. Efter den ærede Ordførers Udtalelser maa jeg antage, at han er enig med mig i, at det ikke vilde være heldigt for Statsbanedriften, om saadanne Detailbestemmelser skulde fastsættes paa den Maade. (Ordføreren: Det er hele Udvalget enigt i!). Ja, og det hele Udvalg, saaledes som den ærede Ordfører siger. Nu forekommer det mig, at vi ved Erhvervelsen af de sjællandske Baner komme til at staa ligeoverfor et Tilfælde, der kommer til at staa det overmaade nær, som vi afgjorde i 1867. Dengang gjaldt det om at sætte Statsbanedriften istedetfor et Aktieselskabs Drift. Jeg skal indrømme, at det var et Aktieselskab, som var det mere af Navn end i Virkeligheden, idet det i Virkeligheden forholdt sig saaledes, at alle Aktier laa i een Mandes Stab, men i Virkelighed var det en Overgang fra en privat Drift til en Statsbanedrift, som dengang foregik. Jeg ser ikke rettere, end at de samme Grunde, som dengang vare tilstede for at overlade Regjeringen Ordningen af Forholdene ved denne Overgang i 1867, maa være tilstede i dette Tilfælde, og jeg ser ikke rettere end, at, naar man vil fastholde, at kun de nødvendige Forandringer maa foretages af Regjeringen paa dens egen Haand, medens de øvrige større Forandringer først skulle kunne ske med Rigsdagens Samtykke, vil det være det samme som at sige, at for den ny erhvervede Eiendoms Bekommende vil man kun gjøre Forandring i det Bestaaende, forsaavidt det er uundgaeligt, forsaavidt selve Statens Overtagelse maatte nødvendiggjøre Forandringen, men at man derimod vil gjøre det, som man væsentlig skulde naae gjennem Overtagelsen, det Nyttige, Forbøden, afhængig af Forhold, som man paa ingen Maade kan overse. Jeg tror, at det er fuldstændig umuligt for den ærede Ordfører eller det ærede Udvalg at vide, hvilke Driftsforandringer og hvilke Løstforandringer, for nu at nævne disse to Ting, det vil være muligt indenfor en rimelig Tid at opnaa Samtykke fra Rigsdagens Side til at foretage, med andre Ord vide, hvornaar det vil lykkes de tre Faktorer, Regjeringen og Rigsdagens to Afdelinger, at komme til Enighed om Forandringer paa disse høist vigtige Gøbetter, saaledes at i Virkeligheden Forandringerne kunne finde Sted. Det, Regjeringen ønsker og forlanger, er jo ikke Andet end at beholde den samme Myndighed, men vel at mærke ogsaa den samme Forpligtelse med Hensyn til de ny erhvervede Statsbaner som med Hensyn til de Baner, som allerede ere under Statens Drift, og jeg ser ikke, hvorledes Sagen vil kunne gjenføres paa nogen anden Maade. — Jeg maa takke den ærede Ordfører og Udvalget for de gjentagne